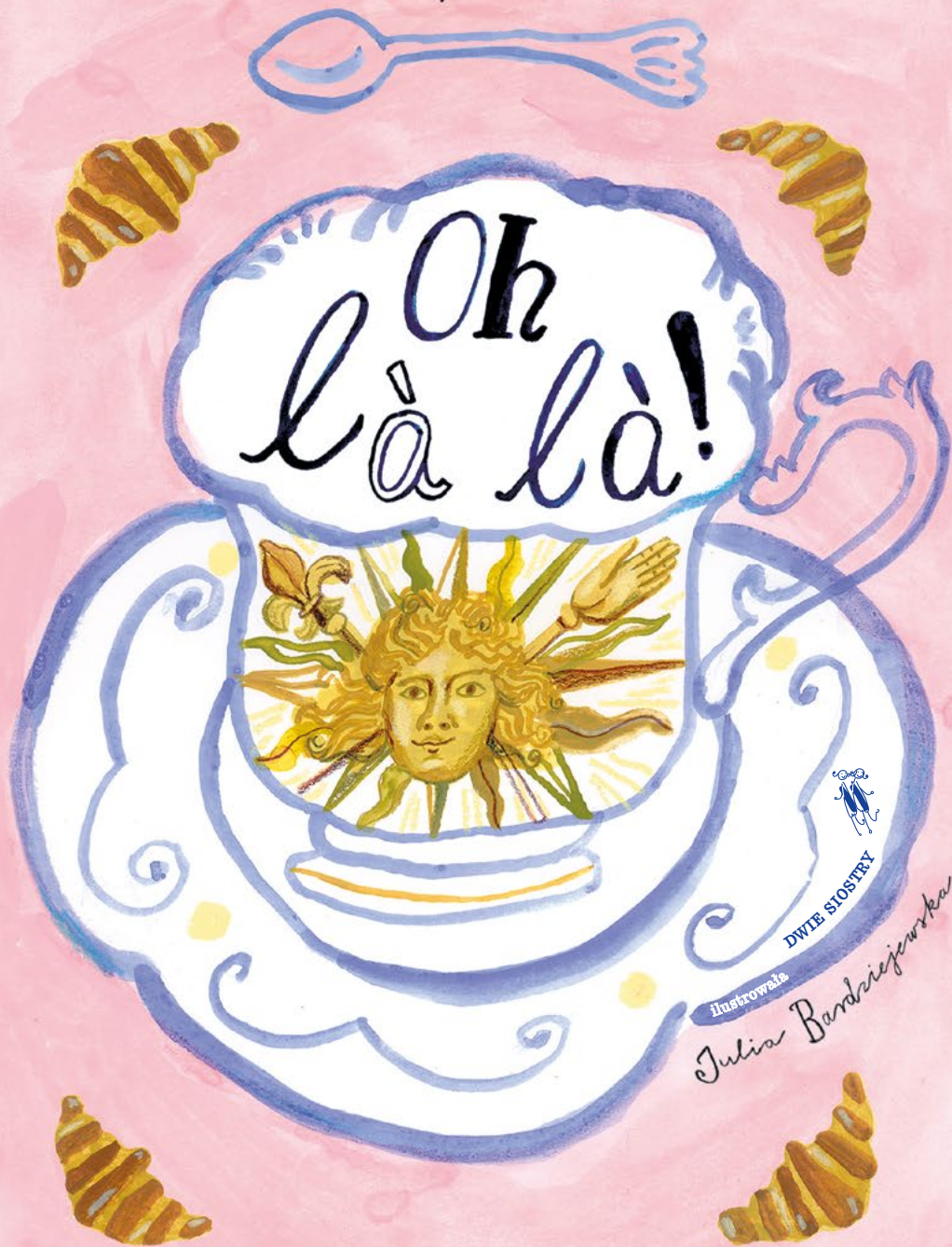

Jacek Mulożyk - Skarżyński
(Pan od francuskiego)

DWE SIOSTRY
ilustrowała
Julia Bandziejewska

FRANCJA DLA DOCIEKLIWYCH

Jacek Mulczyk-Skarżyński

Oh là là!

Francja dla dociekliwych

ilustrowała
Julia Bardziejewska

Wydawnictwo Dwie Siostry
Warszawa 2026

Miała ponad sześćdziesięciu królów, dwóch cesarzy i... Wielką Rewolucję. Można w niej znaleźć przeszło pięćdziesiąt katedr Notre Dame (czyt. notr dam), tysiąc dwieście rodzajów sera i czterdzieści pięć tysięcy zamków. To tutaj stworzono wzorzec metra, wynaleziono fotografię, kino i... segregację odpadów. Żaby, wbrew obiegowej opinii, jada się tu rzadko – co innego ślimaki, kości czy „kapcie”. Stąd pochodzą Jules Verne, Claude Monet, Coco Chanel i Napoleon, tu narodzili się Mały Książę, Mikołajek oraz Asteriks i Obeliks. **Oh là là!** Co za kraj! Gotowi na wycieczkę do Francji?

Spójrzmy na mapę (zob. s. 8). Co widzicie? Sześciokąt? Tak, Francja ma mniej więcej taki kształt. Dlatego Francuzi nazywają ją nie tylko **la France** (czyt. la fraŋs), ale czasem też **l'Hexagone**

Oh là là! (czyt. o la la) – tak wyraża się zaskoczenie lub podziw po francusku. To takie „Ojej”, „Ła!”, „O ja cię!” albo „O rety!”.

(czyt. legzagon), czyli właśnie **Sześciokąt**. Ale uwaga – do **la France** należą również terytoria zamorskie (zob. s. 15), a **l'Hexagone** oznacza wyłącznie tę część, która leży w Europie.

Francuski sześciokąt podzielony jest na trzynaście regionów (to coś jak polskie województwa). Regiony bardzo się między sobą różnią. Każdy ma inny klimat, inne krajobrazy i inną kuchnię. I w każdym mówi się troszkę inaczej (zob. s. 15). To takie kraje w kraju – małe ojczyzny, które są dla Francuzek i Francuzów bardzo ważne.

I w każdym z tych regionów znajdziecie wiele atrakcji. Francja to idealne miejsce na wakacje. Są tu tętniące życiem miasta, tajemnicze zamki (zob. s. 90), malownicze góry (zob. s. 22) i błękitne morza (zob. s. 18). W każdym zakątku sześciokąta znajdziecie coś wyjątkowego!

To co? Składamy mapę, chowamy do plecaka ulubionego **doudou** (prztylanka; czyt. dudu), bierzemy trochę euro na **baguettes** (bagietki; czyt. baget) – i w drogę!

Francja nie zawsze była sześciokątem. Na przestrzeni wieków wiele razy zmieniała kształt. Bywała też dużo większa niż dziś. Kiedyś należały do niej nawet takie miasta jak Rzym, Barcelona, Hamburg i Amsterdam!

Francja przeszła na euro w 2002 roku. Wcześniej płacono tam frankami, ale do dzisiaj na eurocenty mówi się po staremu – **centimes** (czyt. sätim).

Francja

stolica: *Paryż*

powierzchnia: **551 695 km² / 643 801 km²**

(z terytoriami zamorskimi)

liczba ludności: **ok. 68,5 miliona**

język urzędowy: *francuski*

Zamorze

W XVI i XVII wieku Europejczycy dużo żeglowali po świecie i podbijali inne kontynenty. Zdobyte tereny, którymi zarządzili, nazywali **koloniami**.

15

Powstało wtedy kilka imperiów kolonialnych.

Największe było brytyjskie, ale kolonie miały też Holandia, Włochy, Portugalia, Niemcy, Hiszpania i Belgia. **Imperium francuskie**, drugie co do wielkości po brytyjskim, miało 24 miliony kilometrów kwadratowych powierzchni – to 48 dzisiejszych Sześciokątów (zob. s. 5)!

Kolonialna przeszłość wcale nie jest powodem do dumy. To historia przemocy, wyzysku i niewolnictwa.

Europejczycy zagarniali dla siebie bogactwa podbitych terenów i bardzo źle traktowali miejscową ludność. Nic dziwnego, że rdzenni mieszkańcy

Wiele z tych zamorskich terytoriów stanowi część Unii Europejskiej. By odwiedzić Gujanę, Gwadelupę, Martynikę, Mayotte czy Reunion nie potrzebujecie paszportu – wystarczy dowód osobisty.

kolonii buntowali się i walczyli o niepodległość. Dlatego w połowie XX wieku francuskie imperium w końcu się rozpadło. Po tamtych czasach zostało Francuzom kilkanaście terytoriów, na które mówią **Outremer** (czyt. utrymer), czyli **Zamorze**. To dawne kolonie, które wciąż są zależne od Francji.

Do Zamorza należą: położone na karaibskich wyspach **Martynika, Gwadelupa, Saint-Barthélemy** (czyt. sę bartelemi) i **Saint-Martin** (czyt. sę martę); archipelag **Saint Pierre i Miquelon** (czyt. sę pier i miklą) u południowo-wschodnich wybrzeży Kanady; **Gujana Francuska** na atlantyckim wybrzeżu Ameryki Południowej; **Reunion** (czyt. reunią)

Do Frankofonii należą między innymi Belgia, Luksemburg, Monako, Szwajcaria, Kanada, Kambodża, Laos i Wietnam, ale większość francuskojęzycznych krajów znajduje się w Afryce – to między innymi Algieria, Czad, Kamerun, Senegal i Wybrzeże Kości Słoniowej. Zaraz po Francji najwięcej osób mówiących po francusku mieszka w Demokratycznej Republice Konga.

i **Majotta** na wyspach wokół Madagaskaru; położone na pacyficznych wyspach **Nowa Kaledonia, Polinezja Francuska, Wallis i Futuna** oraz **Wyspa Clippertona** (bezludna!) – i wreszcie **Francuskie Terytoria Południowe i Antarktyczne** w okolicach bieguna południowego, choć tam mieszkają tylko naukowcy. Francuskie terytoria zamorskie są więc jak domki rozrzucone na całym świecie.

W wielu krajach, które kiedyś należały do Francji, ale potem uzyskały niepodległość, wciąż mówi się po francusku i francuski jest językiem urzędowym. Kraje te tworzą wspólnotę kulturalną nazywaną **Frankofonią**. Język francuski jest czwarty na świecie, jeśli chodzi o liczbę użytkowników – posługuje się nim prawie 400 milionów ludzi!

Spis treści

Wstęp	5
Zamorze	15
Nad morze!	18
Francja górą!	22
Miasto ślimak	26
Dwadzieścia dzielnic	30
Powiedz to po francusku	35
Trzy władze	38
Po królewsku	42
Tu jest jakby luksusowo!	46
R jak rewolucja	50
Świeckie państwo	54
Prawa kobiety i obywatelki	58
Bagietka dla każdego!	62
Kapcie i kapusty	66
Żaby, kości i ślimaki	70
Słodkie tradycje	74
Sery i desery	79
Stolica musztardy i inne	82
Notre Dame i jej siostry	86
Czy w tym zamku straszy?	90

Z wizytą u Mony Lizy	94
Ale sztuka!	98
Żelazna dama	102
Zapnijcie pasy!	106
Wynalezione we Francji	110
Kto wymyślił kino?	115
Filmy, plaża, palmy	118
Od Moliera do Molierów	122
Pięciu wielkich	126
Sto tysięcy miliardów wierszy	130
Lucky Luke i Mikołajek	134
Podróże z Małym Księciem	138
Szkoła po francusku	143
Buziaki	146
Kupa szczęścia	150
W kupie siła!	154
Francja elegancja	158
Piłki i bule	162
Kabarety i ich sekrety	166
Słowniczek	170
Zróbcie to sami	175

© Copyright for the text by Wydawnictwo Dwie Siostry, Warszawa 2026

© Copyright for the illustrations by Wydawnictwo Dwie Siostry, Warszawa 2026

© Copyright for the Polish edition by Wydawnictwo Dwie Siostry, Warszawa 2026

ISBN 978-83-8150-703-5

wydanie I

wydawnictwodwiesiostry.pl

redakcja: Karolina Iwaszkiewicz

korekta: Małgorzata Kuśnierz

pismo ręczne: Oliwia Domaszewska

skład i przygotowanie do druku: Piotr Bałdyga

druk: Pozkał

Wydawnictwo Dwie Siostry sp. z o.o., ul. Stefana Jaracza 2, 00-378 Warszawa

Biblioteki, szkoły, przedszkola, księgarnie i inne instytucje

zainteresowane ofertą specjalną zachęcamy do kontaktu z działem handlowym

(marketing@wydawnictwodwiesiostry.pl, +48 577 888 278).

W serii „Świat dla Dociekliwych” ukazały się także:

**Kto sprzedał na złom Wieżę Eiffla?
Czy pisuar może być dziełem sztuki?
Kto szył suknie Marii Antoniny?
Ile buziaków dać na powitanie?**

Francuzi mieli Króla Słońce, Napoleona i rewolucję.
Wypiekają 320 bagietek na sekundę, jedzą ślimaki,
kości i... bąki zakonnicy. Dużo strajkują i cieszą się,
gdy wdepną w psią kupę. We Francji jest ponad 50 katedr
Notre Dame, 1200 rodzajów sera i 45 tysięcy zamków.
Stąd pochodzą Asteriks i Obeliks, tutaj wynaleziono
kino, spadochron, szczepionki i segregację odpadów.

Oh là là – o ja cię! Co za kraj! Poznajcie go
z trzynastym tomem „Świata dla Dociekliwych”!

ISBN 978-83-8150-703-5

9 788381 507035 >

wydawnictwodwiesiostry.pl